higher education & training

Department:
Higher Education and Training
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SERTIFIKAAT (BEROEPSGERIG)

LEWENSVAARDIGHEDE EN REKENAARGELETTERDHEID

(Tweede vraestel)

NKR-VLAK 3

(7601053)

30-31 Oktober 2024 (X-vraestel)
09:00–11:00

Hierdie vraestel bestaan uit 12 bladsye.

004Q2N2430

Kopiereg voorbehou

DEPARTEMENT VAN HOËR ONDERWYS EN OPLEIDING
REPUBLIEK VAN SUID-AFRIKA

NASIONALE SERTIFIKAAT (BEROEPSGERIG)
LEWENSVAARDIGHEDE EN REKENAARGELETTERDHEID
NKR-VLAK 3
(Tweede vraestel)
TYD: 2 UUR
PUNTE: 100

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Beantwoord al die vrae.
2. Lees al die vrae aandagtig deur.
3. Gebruik geskikte toepassingsprogramme en plaas alle drukstukke in jou EKSAMENVOUER.
4. Die tyd wat vir elke vraag toegeken word, is 'n riglyn om jou te help om die vraestel betyds klaar te maak.
5. Die tyd wat vir hierdie vraestel toegeken is, sluit druktyd in.
6. Stoor jou werk gereeld om verlies van ingesleutelde data tydens 'n kragonderbreking te voorkom. Geen bykomende tyd word toegelaat om verlore werk te voltooi nie.
7. In die geval van 'n rekenaar- of drukkerfout, sal die opsiener die nodige reëlings tref sodat jy met die eksamen kan voortgaan en die werklike tyd wat verlore gaan, sal addisioneel toegelaat word.
8. Speltoetser mag gebruik word.
9. Nommer jou drukstukke volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik word.
10. Eksamen- en sentrumnommers moet korrek op die eksamenvoorblad geskryf word en die sagtewareweergawe moet bo aan die voorblad aangedui word (bv. MS Office 2007).
11. Geskrewe EKSAMENNOMMERS is nie aanvaarbaar nie.
12. Punte sal nie toegeken word vir enige drukstukke sonder 'n EKSAMENNOMMER en 'n konsekwente watermerk nie.
13. Drukstukke wat nagesien moet word, moet in dieselfde volgorde as die vrae in die vraestel gerangskik word. EEN drukstuk per vraag mag ingegee word.
14. Elke antwoord moet op 'n aparte vel papier gedruk word aan slegs EEN kant van 'n bladsy.

Kopiereg voorbehou

AFDELING A: WOORDVERWERKING

VRAAG 1 **TYD: 20 MINUTE**

Jy is genomineer as 'n Lewensvaardighede en Rekenaargeletterdheid-student by jou kollege om met Vlak 3-studente oor korrupsie in skole en kolleges te praat.

1.1	Gebruik MS Word en die instruksies hier onder om jou dokument akkuraat in te sleutel.	(9)
1.2	Gebruik die lettertipe Century Gothic 12 pt.	(1)
1.3	As 'n kopskrif, sleutel jou EKSAMENNOMMER in en VRAAG 1, albei regsbelyn.	(1)
1.4	Wysig die hoofopskrif 'Korrupsie in skole en kolleges' na Jokerman 16 pt.	(1)
1.5	Belyn die hoofopskrif regs.	(1)
1.6	Stel die kantlyne van die hele dokument op 3 cm links en regs.	(1)
1.7	Justeer die hele dokument, die hoofopskrif uitgesluit.	(1)
1.8	Vertoon die subopskrifte 'Inleiding' en 'Oorsake van Korrupsie' in vetdruk en onderstreep.	(2)
1.9	Stoor die dokument as KORRUPSIE 1 op jou skyf of volgens jou kollege se eksamenregulasies.	
1.10	Druk die dokument op EEN portretbladsy en plaas die drukstuk in die EKSAMENVOUER.	(1)
		[18]

Korrupsie in skole en kolleges ← *Jokerman, 16 pt, R/B*

Inleiding ← *Vet en onderstreep*

Korrupsie het langdurige gevolge omdat hulpbronne vermors word, jong mense word die onderwys geweier wat hulle behoort te ontvang, en diegene wat nie omkoopgeld kan bekostig nie, word toegang tot skoolopleiding geweier. 'n Groep studente begin glo dat persoonlike moeite en prestasie nie tel nie, en dat sukses deur manipulasie, begunstiging en omkopery kom.

Oorsake van korrupsie ← *Vet en onderstreep*

By nasionale eksamens is verneukery aangetref. Dit is duidelik uit die resultate van beide die Sertifikaat van Primêre Onderwys en Sertifikaat van Sekondêre Onderwys van 2016 waar die getal studente wat 'n graad A behaal het, drasties gedaal het as gevolg van goeie toesig oor die eksamens. Dit beteken daar was altyd verneukery aan die gang in beide die eksamens in openbare en private skole.

Baie ouers gaan tot na die skoolhoofde van die skole om te koop vir plekke in hierdie skole. Toelating tot die hoërskole word beskou as 'n waarborg vir toelating tot openbare kolleges, wat as meer gesog as die privaat kolleges beskou word. Van die skoolhoofde van die skole word deur senior regeringsamptenare gedwing om deur dreigemente en onbehoorlike invloed aan hulle toelatingsbriewe tot klasse in hul skole te gee. Sommige skoolhoofde sal nie huiwer om kinders van familielede en stamlede toe te laat nie, en sodoende korrupsie en nepotisme in die skole aanblaas.

Kopiereg voorbehou

VRAAG 2 **TYD: 23 MINUTE**

2.1	Herwin die dokument wat jy as KORRUPSIE 1 gestoor het en wysig dit volgens die instruksies hieronder:	(2)
2.2	Vee jou EKSAMENNOMMER en VRAAG 1 op die kopskrif uit.	(1)
2.3	As 'n voetskrif, sleutel jou EKSAMENNOMMER en VRAAG 2 gesentreer in.	(1)
2.4	Voeg die bladsybreek in soos aangedui.	(1)
2.5	Voeg enige geskikte prent in en formateer dit volgens instruksies.	(4)
2.6	Skep twee kolomme en voeg 'n kolombreek in soos aangedui.	(1)
2.7	Voeg die tabel met twee kolomme en vyf rye in soos dit op die vraestel verskyn.	(1)
2.8	Skep 'n rand om die tabel aan soos aangedui.	(1)
2.9	Verander die voorkoms van die tabelopskrif 'Effekte van korrupsie' na lettertipe Ravie 16 pt.	(1)
2.10	Pas wit, agtergrond 1, donkerder 15% skakering toe op die tweede ry van die tabel.	(1)
2.11	Verander die kolomopskrif na vetdruk en hoofletters.	(2)
2.12	Voeg kolpunte in die teks in die regter- en die linkerkolom in soos aangedui.	(2)
2.13	Sorteer die inligting in die regterkolom alfabeties in stygende volgorde.	(1)
2.14	Voeg bladsynommering in die kopskrif in en belyn regs.	(2)
2.15	Stoor die dokument as KORRUPSIE 2 op jou skyf of volgens jou kollege se eksamenregulasies.	
2.16	Druk jou dokument in portret en plaas jou drukstukke in die EKSAMENVOUER.	(1)
		[22]

Kopiereg voorbehou

Korrupsie in skole en kolleges

Inleiding

Korrupsie het langdurige gevolge omdat hulpbronne vermors word, jongmense die onderwys geweier word wat hulle behoort te ontvang, en diegene wat nie omkoopgeld kan bekostig nie, toegang tot skool geweier word. 'n Groep studente begin glo dat persoonlike moeite en onderskeiding nie tel nie, en dat sukses deur manipulasie, begunstiging en omkopery kom.

Voeg geskikte prent in

1. *Grootte 5cm hoog en wyd*
2. *Voeg 6pt, 'long dash borders' in*
3. *Linksbelyn prent*

…… ….. bladsybreek……

Skep twee kolomme

Oorsake van korrupsie

By nasionale eksamens is verneukery aangetref. Dit is duidelik uit die resultate van beide die Sertifikaat van Primêre Onderwys en Sertifikaat van Sekondêre Onderwys van 2016 waar die getal studente wat 'n graad A behaal het, drasties gedaal het as gevolg van goeie toesig oor die eksamens. Dit beteken daar was altyd verneukery aan die gang in beide die eksamens in openbare en private skole.

Breek kolomme hier

Baie ouers gaan tot na die skoolhoofde van die skole om te koop vir plekke in hierdie skole. Toelating tot die hoërskole word beskou as 'n waarborg vir toelating tot openbare kolleges, wat as meer gesog as die privaat kolleges beskou word. Van die skoolhoofde van die skole word deur senior regeringsamptenare gedwing om deur dreigemente en onbehoorlike invloed aan hulle toelatingsbriewe tot klasse in hul skole te gee. Sommige skoolhoofde sal nie huiwer om kinders van familielede en stamlede toe te laat nie, en sodoende korrupsie en nepotisme in die skole aanblaas.

Vet en hoofletters

Wit, agtergrond, donkerder 15%

Ravie, 16 pt

Gevolge van korrupsie	
Effekte	Beskrywing
➢ Groter gevaar	▪ Studente met vals toelating is onbevoeg.
➢ Hoë druipsyfer	▪ Korrupte amptenare bevorder hoë druipsyfer.
➢ Geen vordering nie	▪ Dit belemmer vordering.

TOTAAL AFDELING A: 40

AFDELING B: SIGBLAD

VRAAG 3 **TYD: 10 MINUTE**

Jy moet 'n sigblad op jou rekenaar skep vir die statistiek van korrupsie in skole.

3.1 Gebruik MS Excel en sleutel die sigblad hier onder in. Moenie die ry- en kolomopskrifte insleutel nie. Hulle word slegs ingevoeg om aan te dui watter selle gebruik moet word. (4)

3.2 As 'n voetskrif, sleutel VRAAG 3 in en jou EKSAMENNOMMER regs belyn. (1)

3.3 Gebruik die lettertipe Arial 10 pt. (1)

3.4 Pas die kolomwydte aan soos aangedui. (1)

3.5 Stoor die sigblad as KORRUPSIE 3 op jou skyf of volgens jou kollege se eksamenregulasies.

3.6 Druk die sigblad sonder ry- en kolomopskrifte op EEN A4-landskapbladsy en plaas jou drukstuk in jou EKSAMENVOUER. (1)

[8]

	A	B	C	D
1	KORRUPSIE IN SKOLE			
2				
3	JAAR	Verduistering van skoolfonds	Omkopery	Geldwassery
4				
5	2010	210	190	333
6	2011	256	105	513
7	2012	516	823	200
8	2013	330	695	225
9	2014	294	234	456

VRAAG 4 **TYD: 30 MINUTE**

Herwin die sigblad wat jy as KORRUPSIE 3 gestoor het en maak al die veranderinge soos aangedui op die sigblad en volgens die instruksies hier onder.

4.1 Verander slegs VRAAG 3 na VRAAG 4 in die voetskrif. (1)

4.2 Voeg die nuwe kolomme en 'n ry in soos aangedui. (3)

4.3 Verander die voorkoms van die hoofopskrif na Lucida Handwriting 18 pt. (2)

4.4 Voeg selle saam ('Merge') en sentreer die hoofopskrif in ry 1 oor die sigblad. (1)

4.5 Verander die kolomopskrifte na hoofletters en vetdruk. (2)

4.6 Voeg formules in waar die letters van die alfabet verskyn om die volgende berekeninge te doen:

A TOTAAL = Die som van ALLE korrupsiesake wat van 2010 tot 2014 aangemeld is. (1)

B TOTALE KORRUPSIE = SOM van TOTAAL (1)

C % van TOTAAL = TOTAAL (A) gedeel deur TOTALE KORRUPSIE (B). (1)

D MAKSIMUM = Hoogste aantal OMKOPERY gerapporteer. (1)

E AANTAL JAAR AANGETEKEN = Tel die aantal JAAR wat aangeteken is. (1)

4.7 Vertoon alle syfers in Kolom G as 'n persentasie met GEEN desimale. (1)

4.8 Voeg 'n rand in soos aangedui. (1)

4.9 Vertoon al die syfers as heelgetalle. (1)

4.10 Stoor jou sigblad as KORRUPSIE 4 op jou skyf of volgens jou kollege se eksamenregulasies.

4.11 Druk die sigblad sonder ry- en kolomopskrifte op EEN A4-portretbladsy en plaas dit in jou EKSAMENVOUER. (1)

[18]

	A	B	C	D	E	F	G
1	KORRUPSIE IN SKOLE						
2							
3	KORRUPSIE AANGEMELD						
4							
5		VERDUISTERING	VERVALSING				% VAN
6	JAAR	VAN SKOOLFONDS	VAN RESULTATE	OMKOPERY	GELDWASSERY	TOTAAL	TOTAAL
7	2010	210	8	190	333	**A**	**C**
8	2011	256	4	105	513		
9	2012	516	5	823	200		
10	2013	330	12	695	225		
11	2014	294	18	234	456		
12	TOTALE KORRUPSIE **B**						
13							
14	MAKSIMUM OMKOPERY						**D**
15	AANTAL JAAR AANGETEKEN						**E**

Lucida Handwriting, 18 pt, voeg saam en sentreer

VRAAG 5 **TYD: 5 MINUTE**

Maak die sigblad oop wat jy as KORRUPSIE gestoor het 4.

5.1 Verander VRAAG 4 na VRAAG 5. (1)

5.2 Vertoon die formules. (5)

5.3 Pas die kolom aan om al die formules volledig te wys. (1)

5.4 Stoor die sigblad as KORRUPSIE 5 op jou skyf of volgens jou kollege se eksamenregulasies.

5.5 Druk die sigblad op EEN A4-landskapbladsy en plaas dit in jou EKSAMENVOUER. (1)
[8]

VRAAG 6 **TYD: 8 MINUTE**

Maak die sigblad wat as KORRUPSIE 3 gestoor is, oop om VRAAG 6 te voltooi

6.1 Vee VRAAG 3 en EKSAMENNOMMER in die voetskrif uit. (1)

6.2 Vee ry 4 uit (1)

6.3 Voeg die saamgevoegde STAAFgrafiek in om verduistering van skoolfondse, omkopery en geldwassery te vergelyk. Plaas die grafiek onder die sigblad. (1)

6.4 Vertoon die legende aan die regterkant van die grafiek. (1)

6.5 Voeg die volgende inligting in as jou grafiektitel in TWEE reëls soos hier onder aangedui: (1)
EKSAMENNOMMER en VRAAG 6
KORRUPSIE

6.6 Stoor die sigblad as KORRUPSIE 6 op jou skyf of volgens jou kollege se eksamenregulasies.

6.7 Druk die grafiek as 'n voorwerp en plaas die drukstuk in jou EKSAMENVOUER. (1)
[6]

TOTAAL AFDELING B: 40

Kopiereg voorbehou

AFDELING C: AANBIEDING (POWERPOINT)

VRAAG 7 **TYD: 24 MINUTE**

Gebruik 'n Powerpoint-aanbieding om 'n skyfievertoning van DRIE skyfies te skep, oor die voor- en nadele daarvan om korrupsie aan jou medestudente te rapporteer.

7.1 Volg die instruksies op die skyfies hier onder om jou aanbieding te skep (4)

SKYFIE 1: TITEL EN TWEE INHOUD

7.1.1 Tik die hoofopskrif deur die lettertipe COOPER BLACK 48 pt. (2)

7.1.2 Voeg die kolpunte in soos vertoon. (1)

7.1.3 Belyn die inhoud regs. (1)

7.1.4 Voeg 'n geskikte prentjie in die regterkolom in. (1)

7.2 **SKYFIE 2: TITEL EN INHOUD**

7.2.1 Verander die lettertipe van die opskrif na Lucida Handwriting 32 pt. (1)

7.2.2 Vertoon die opskrif in hoofletters en regs belyn. (1)

7.2.3 Voeg nommering in soos aangedui. (1)

7.3 **SKYFIE 3: VERGELYKING**

7.3.1 Tik die hoofopskrif in 44 pt en vetdruk. (1)

7.3.2 Onderstreep die kolomopskrifte. (1)

7.3.3 Verander lettertipe van die kolomopskrifte na Engravers MT 24 pt. (1)

7.3.4 Nommer die linkerkolom en gebruik kolpunte vir die regterkolom soos aangedui. (1)

7.3.5 Belyn die regterkolom regs soos aangedui. (1)

7.4 Skep 'n voetskrif met EKSAMENNOMMER en VRAAG 7 gesentreer en pas op alle skyfies toe. (2)

7.5 Stoor die aanbieding as VELDTOG op jou skyf of volgens jou kollege se eksamenregulasies.

7.6 Druk die HELE aanbieding as uitdeelstukke op een bladsy en plaas dit in die EKSAMENVOUER. (1)

[20]

SKYFIE 1: TITEL EN TWEE INHOUD

Voordele om korrupsie te rapporteer

cooper black 48 pt

- ✓ Lê inligting bloot
- ✓ Kry resultate
- ✓ Bevorder eenheid
- ✓ Doeltreffende besteding
- ✓ Stel 'n goeie voorbeeld

kolpunte

Voeg enige geskikte prent in.

SKYFIE 2: TITEL EN INHOUD

Moontlike nadele om korrupsie te rapporteer

Lucida Handwriting 32 pt.
HL en regs belyn

A. Ek kan my werk verloor.
B. Niemand sal my glo nie.
C. Ek is nie dapper nie.
D. Ek moet dalk in die hof getuig.
E. Sindikate sal my jag.

Voeg nommering in

SKYFIE 3: VERGELYKING

Voorbeelde van hulplyne by staatsdepartemente

44 pt en vet

Departement of agentskap	Hulplyn/telefoonnommer
1. Basiese Onderwys	➢ 0800 202 933
2. Omgewingsake	➢ 0800 205 005
3. Menslike Nedersettings	➢ 0800 204 401
4. Magistraat kommissie	➢ 012 325 3951
5. Telelekommunikasie en Posdiens	➢ 012 427 8292

Regs belyn

TOTAAL AFDELING C: 20
GROOTTOTAAL: 100

Kopiereg voorbehou